

dosarul nr. 3ra-1199/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (M. Țurcan)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

02 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Bulhac Ghenadie,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de Bulhac Ghenadie împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare,
intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire contestarea
actului administrativ,

împotriva deciziei din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul declarat de Bulhac Ghenadie și a fost menținută hotărârea din
18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a ț ă

La 27 martie 2018 Bulhac Ghenadie a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, intervenient accesoriu Casa
Națională de Asigurări Sociale, cu privire contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că la moment este încadrat în serviciul
penitenciar din data de 01 iulie 2015, deținând funcția de specialist al serviciului
juridic al Penitenciarului nr. 17- Rezina din cadrul Departamentului Instituțiilor
Penitenciar al Ministerului Justiției, gradul special „maior de justiție” conform
ordinului nr. 292 din 03.07.2015.

A relevat că prin ordinul nr. 407 ef din 08 decembrie 2015 al
Departamentului Instituțiilor Penitenciare i s-a stabilit stagiul pentru fixarea soldei
în procente de 17 ani, 9 luni și 27 de zile la data de 01 iulie 2015.

A specificat că la data de 26 ianuarie 2018 s-a adresat conducerii
Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu un raport în care a solicitat includerea
în stagiul de muncă pentru stabilirea pensiei a perioadei de timp 17 august 1999 –
27 martie 2015 ce reprezintă 15 ani 6 luni 10 zile în care a activat în organele
procuraturii - în Procuratura r. Rezina, în funcția de ajutor interimar al procurorului
sectorului Rezina, procuror în Procuratura raionului Rezina, cu calcularea pentru un
an de vechime în muncă în procuratură ca un an de serviciu în sistemul penitenciar.

A notat că la data de 02 martie 2018 a primit răspunsul 4/1-971 din 23 februarie 2018, emis de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, prin care a fost informat, că în conformitate cu prevederile art. 18 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23 iunie 1993, solicitarea de a include activitatea în organele procuraturii ca vechimea în serviciu în raport 1:1, nu poate fi satisfăcută, deoarece, norma menționată nu echivalează activitatea în organele procuraturii cu serviciul militar.

Prin urmare, i-a fost recomandat că pentru a beneficia de calcularea perioadei de activitate în cadrul Procuraturii raionului Rezina la stabilirea pensiei, să se adreseze comisiei Departamentului Instituțiilor Penitenciare pentru calcularea vechimii în muncă pe specialități înrudite în cadrul economiei naționale în vechimea în serviciu la stabilirea pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar.

A explicat că până la încadrarea în funcția sus numită, a activat în organele Procuraturii din 17 august 1999 până la 27 martie 2015, acumulând un stagiu de muncă de 15 ani 6 luni 10 zile, în diferite funcții și anume: ajutor interimar al procurorului sectorului Rezina, ajutor al procurorului sectorului Rezina, iar din 18.04.2013 și până la demisionare în baza cererii conform ordinului Procuraturii Generale nr. 282-p din 17.03.2015, a deținut funcția de procuror în Procuratura raionului Rezina.

Includerea perioadei menționate a motivat-o prin faptul că există precedent judiciar (cauza Bîtcă Alexandru și cauza Văcări Iurie împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare) care constituie izvor de drept în Republica Moldova.

A accentuat reclamantul că potrivit ordinelor și dispozițiilor Procurorului raionului Rezina nr. 10 din 24.03.2003 până la 24.06.2003; nr. 11 din 24.06.2003 până la 31.12.2003; nr. 01 din 18.01.2005 până la 31.12.2005; nr. 01 din 05.01.2006 până la 31.12.2006; nr. 03 din 01.09.2009 până la 31.12.2009; nr. 01 din 11.01.2010 până la 31.12.2010; nr. 01 din 12.01.2011 până la 31.12.2011; nr. 01 din 02.01.2012 până la 31.12.2012; nr. 01 din 02.01.2013 până la 31.12.2013; nr. 02 din 03.01.2014 până la 31.12.2014; nr. 01 din 06.01.2015 până la 27.03.2015, „Privind distribuirea obligațiilor de serviciu colaboratorilor procuraturii raionului Rezina”, el a fost numit „responsabil de exercitarea controlului respectării legilor în Penitenciarul nr. 17-Rezina”.

În aceeași ordine de idei, a argumentat că pe parcursul exercitării atribuțiilor de serviciu, a fost implicat direct în soluționarea petițiilor, materialelor, dosarelor penale și civile în privința deținuților din Penitenciarul nr. 17-Rezina precum și celor din Spitalul de Ftiziologie nr. 2 care activează pe lângă Penitenciarul nr. 17-Rezina, unde au fost internați bolnavi cu tuberculoză.

Astfel în anul 2012 împreună cu soția au fost contagiați cu tuberculoză, ulterior în cadrul efectuării vizitelor în Penitenciarul nr. 17-Rezina și Spitalul de Ftiziologie nr. 2 permanent era expus riscului de a fi molipsit din nou, iar boala putea „recidiva”, astfel din nou urma să suporte consecințe fizice și psihice, atît reclamantul cît și membrii familiei sale.

A menționat că din interpretarea pct. 8 lit. d) al Hotărîrii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, colaboratorii care efectuează serviciul în instituțiile destinate pentru

deținerea și tratarea bolnavilor contagioși au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

De asemenea, a notat că în conformitate cu art. 33 alin.(2) din Legea nr.1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar (în vigoare până la 21.03.2008), vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și în instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu.

A solicitat reclamantul Bulhac Ghenadie:

1) anularea refuzului nr. 4/1-971 din 23 februarie 2018, emis de Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, recunoașterea acestuia ca ilegal și neîntemeiat;

2) obligarea Administrației Naționale a Penitenciarelor, care activează în baza Legii nr. 300 din 21.12.2017 „Cu privire la sistemul administrației penitenciare” fostul DIP MJ de a include în stagiul de muncă în sistemul penitenciar în conformitate cu prevederile Legii nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, a perioadei de muncă în organele Procuraturii de la 17 august 1999- 27 martie 2015, astfel:

a) perioada 17.08.1999-24.03.2003; 01.01.2004-17.01.2005; 01.01.2006-04.01.2006; 01.01.2007-31.08.2009; 01.01.2010- 10.01.2010; 01.01.2011-11.01.2011; 01.01.2015-05.01.2015-calculându-se pentru un an de vechime în muncă un an de serviciu în sistemul penitenciar; perioadele cuprinse între 24.03.2003-31.12.2013; 18.01.2005- 31.12.2005; 05.01.2006-31.12.2006; 01.09.2009-31.12.2009; 11.01.2010 - 31.12.2010; 12.01.2011-31.12.2011; 02.01.2012-31.12.2012; 02.01.2013-31.12.2013;03.01.2014-31.12.2014; 06.01.2015-27.03.2015 două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu;

3) anularea refuzului nr. 015/6754 din 08 iunie 2018, emis de Ministerul Justiției la raportul lui Bulhac Ghenadie din 02 mai 2018, recunoașterea acestuia ca ilegal și neîntemeiat, prin care a solicitat demisionarea în rezervă din cadrul sistemului penitenciar, la atingerea vechimii în serviciu necesar pentru stabilirea pensiei conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, fără trecerea comisiei medico-militare, începând cu data de 14 mai 2018;

4) obligarea Ministerului Justiției, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili, calcula și achita pensia în privința sa, conform Legii nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne” și Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar începând cu data de 14 mai 2018 pe viitor, data solicitată în raportul adresat Ministerului Justiției la 02.05.2018.

Prin hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central acțiunea a fost respinsă.

Bulhac Ghenadie a declarat apel împotriva hotărârii din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, solicitând casarea acesteia.

Prin decizia din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Bulhac Ghenadie și a fost menținută hotărârea din 18 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Cu referire la cererea reclamantului despre obligarea Administrației Naționale a Penitenciarelor de a include în stagiul de muncă în sistemul penitenciar a perioadei de muncă în organele procuraturii de la 17 august 1999 – 27 martie 2015, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia că aceasta nu poate fi acceptată, deoarece norma stipulată în art. 18 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23.06.1993 (care prevede exhaustiv toate perioadele de muncă care se includ în vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei în raport de 1:1) nu echivalează activitatea în organele procuraturii cu serviciul militar.

Curtea de Apel a apreciat ca fiind întemeiată constatarea primei instanțe, că procurorii, alții decât procurorii militari, nu cad sub incidența Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, iar Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, la care face trimitere apelantul, nu prevede includerea în calculul vechimii în muncă a perioadei de activitate în procuratură un an pentru un an, 1:1.

Din prevederile art. 73 al Legii cu privire la Procuratură nr. 294 din 25.12.2008, doar procurorii militari cad sub incidența Legii nr. 1544 din 23.06.1993.

Față de această constatare, instanța de apel a reținut că suportul probator al cauzei atestă că reclamantul nu a activat în cadrul procuraturilor militare și în subdiviziunea Procuraturii Generale investită cu atribuții în Forțele Armate și nu a fost transferat în aceste subdiviziuni, iar în perioada de 17.08.1999-27.03.2015 a deținut diferite funcții în cadrul organelor procuraturii, altele decât cele militare.

De asemenea, instanța de apel a menționat că perioada invocată de către apelant ce reflectă activitatea exercitată în procuratură, nu poate fi asimilată sau confundată cu activitatea în izolatorul de urmărire penală din cadrul sistemului penitenciar, chiar dacă în anumite perioade reclamantul exercita atribuții de responsabil de exercitarea controlului respectării legilor din Penitenciarul nr. 17- Rezina și chiar și în circumstanțele în care o perioadă de câteva luni în anul 2002 a suferit de diagnosticul indicat în probele dosarului. Or, norma legală face referire la instituțiile penitenciare de tip închis și izolatoarele de urmărire penală și nu la organele procuraturii.

Astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe că situația reclamantului nu cade sub incidența prevederilor pct. 8 lit. d) al

hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a apreciat că sunt neîntemeiate și celelalte pretenții din acțiune.

La 31 iulie 2019 Bulhac Ghenadie a depus recurs împotriva deciziei din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat aplicarea și interpretarea eronată a legii de către instanțele de judecată și neconstatarea și neelucidarea pe deplin a circumstanțelor pricinii.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurentului copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia, din care considerente recursul este depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Bulhac Ghenadie nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Bulhac Ghenadie nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ, art. 207, 433 lit. a), 440 alin. (1) ale Cod de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contenciosul administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Bulhac Ghenadie se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru